

LĚTO☀

čas odpočinku, poznávání a radosti



- Úžasný způsob Boží výuky
- Poselství pátého července
- Jan Hus proti krizi
- Vyhrál jsem, protože jsem prohrál
- Rozhovor s lebkou

2 | 2009

ZNAMENÍ
DOBY ✿

Zázraky života

*Zázrak je, když se dovedeme rozdělit o nashromážděné,
zázrak je, když nevidíme jen detail, ale také celek,
zázrak je, když dokážeme uznat, že nic není jen černé nebo jen bílé,
zázrak je, když se radujeme z maličkostí,
zázrak je, když máme kolem sebe lidi, které můžeme milovat,
zázrak je, když jsme samotní, ale necítíme se osamělí,
zázrak je, když silní dovedou chránit slabé,
zázrak je, když dokážeme dobré užívat s mírou,
zázrak je, když žijeme se zásadami, které necítíme jako okovy,
zázrak je, když se nenecháme pohltit problémy života,
zázrak je, když umíme vnímat kouzlo okamžiku,
zázrak je, když prožijeme, že s laskavostí nejdál dojdeme,
zázrak je, když naše srdce hoří láskou navzdory lhostejnosti,
zázrak je, když se nenecháme unést vztekem,
zázrak je, když se nebojíme být sami sebou,
zázrak je, když jsme tu pro své blízké,
zázrak je, když můžeme věřit v Boha,
zázrak je, když dokážeme prožívat štěstí, aniž bychom ho zničili.*

*Život je zázrak, protože je neopakovatelný.
Jeho konec neovlivníme,
ale můžeme ovlivnit jeho průběh,
a to není málo!*



Úžasný způsob Boží výuky

Neznám žádného tátu, který by někdy nestál bezradně nad svojí ratolestí. I já jsem mnohokrát přemýšlel, jak předat svým synům důležité informace, ke kterým jsem se sám těžce dopravoval. Vim, jak byli přímo alergičtí na každé moralizování a poučování. Poznal jsem, že i ty nejvzácnější rady, jsou-li špatně podány, vyzní do ztracena.

A tu jsem se v Bibli dočetl o tom, jak náš nebeský Otec předivným způsobem názorně vyučoval svůj lid. Jednak si pro tuto službu vyvolil proroky, a jednak svěřil výchovnou práci rodičům. Ovšem i oni častokrát naráželi na nepochopení a neochotu poslouchat. Bůh jako milující otec to však nevzdal a rozhodl se předávat svým dětem nejdůležitější pravdy a naučení, a to slavením svátků.

Podle ročních údobí rozdělil občanský rok do tří částí a na závěr každou završil určitým svátkem. Pro lidi to byly nádherné dny volna; v té době nepracovali, ale shromažďovali se kolem chrámu, kde probíhal předepsaný obřad. A právě při těchto každoročně se opakujících obřadech, kdy se scházeli s ostatními u jídla, vypravovali si zkušenosti a společně se modlili, Bůh přirozenou a nenásilnou formou svůj lid vyučoval. Byla to příležitost, jak lidem vštípit důležité pravdy.

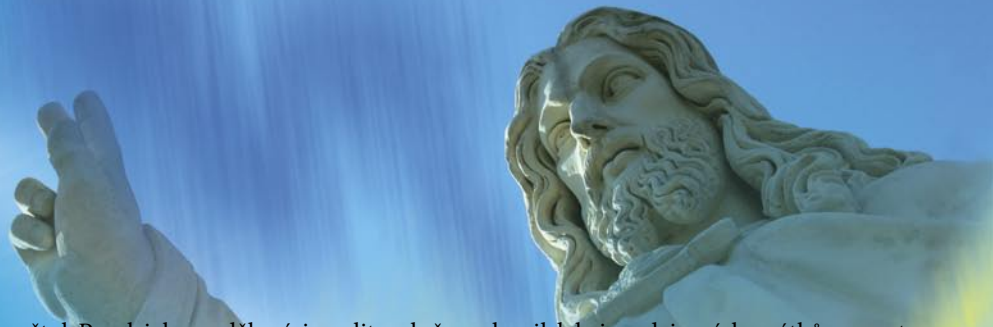
Moje datum narození mi připomíná, že jsem již sedmdesátkrát prožil jaro, a přesto mne letos znovu ona podmanivá jarní atmosféra dostala. Sníh ještě neroztál, ale mně stačilo, že jsem opět viděl rozkvétat sněženky, bledule a krokusy, znovu jsem přivoněl k první fialce a nemohl jsem jinak, než z celého srdce děkovat našemu nebeskému Otci. Vždyť to byl on, kdo pro nás z lásky všechnu tuto krásu stvořil. A jsem přesvědčen, že podobnou vděčnost, ba ještě hlubší, vyvolávaly v myslích Izraelců Hospodinovy slavnosti.

Před nedávnem jsme se zamýšleli nad Velikonocemi. Izraelité si tímto svátkem připomínali onu „velkou noc“ vítězství, kdy poprvé jako národ vykročili z otroctví do svobody. Při „hodu beránka“ vzpomínali, jak tenkrát kolem nich umíralo všechno prvorozené, ale jejich domovy, protože byly označené beránkovou krví, zůstaly uchráněné.

Velikonoce však nebyly jen vzpomínkou na dávnou minulost, ale především v sobě nesly náplň nádherného zaslíbení, které se naplnilo na přelomu věků. Na Golgotě se setkal starobylý předobraz se skutečností. Jako Boží Beránek tam zemřel Boží Syn Ježíš Kristus, který byl v předobrazech po staletí představován umírajícími beránky. Na Golgotě jeho krev smyla všechny hříchy světa.

Teprve z pohledu velikonočního svátku, promítnutého na Kristův kříž, pochopíme v plné hloubce smysl jednoho z nejkrásnějších veršů Bible: *„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“* (J 3,16)

Stejně jako jarní svátky ukazovaly na Ježíše Krista, na jediný reálný zdroj naší spásy, tak on byl ústřední postavou i řady podzimních svátků. Jejich prostřednictvím dával Bůh svému lidu lekci o závěru dějin. Ukazoval jim, jakým způsobem hodlá skoncovat s veškerým zlem a jak ve vesmíru i na této zemi znovu nastolí harmonii pokoje a míru. Klíčovou tematikou podzimních svátků byl *„soud a spravedlivá odměna“*.



Apoštol Pavel jako vzdělaný izraelita plně pochopil lekci podzimních svátků, a proto ji pro nás přetlumočil do srozumitelného varování: **„Vždyť se všichni musíme ukázat před soudným stolicem Kristovým, aby každý dostal odplatu za to, co činil ve svém životě, ať dobré či zlé.“** (2 K 5,10)

Kdo přijal Pána Ježíše za svého Pána a Spasitele, ten se tohoto soudu nemusí bát. Sám Ježíš tam bude naším obhájcem a svůj lid bezpečně obhájí.

Domnívám se, že každý pozorný čtenář si nyní položí otázku: Svátky jarní a podzimní – a mezi nimi už nic? Čím by byl rok bez léta? Vždyť právě léto nám zajišťuje živobytí a rozhoduje o tom, jak úspěšný bude rok.

Ano, i toto roční období Bůh použil, aby před námi otevřel ještě jednu lekci. Do výchovného programu zařadil také svátky léta – letnice. V jejich symbolu byla skryta všechna usilovná práce, která musela být vynaložena, aby to, s čím se začalo na jaře, mohlo být na podzim dovršeno.

Zde je nezbytné připomenout, že křesťané nevnímají tyto svátky jako předobraz, ale dívají se na ně jako na naplněné.

Pán Ježíš pověřil své následovníky obrovským úkolem: **„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal...“** (Mt 28,19–20) Učedníci se nebránili přijmout toto svaté pověření, ale záhy si uvědomili, že na tento úkol sami nestačí. Jejich Pán s tím však již předem počítal, proto jim jako poslední slib před svým odchodem řekl: **„Dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“** (Sk 1,8)

Slib, který svým následovníkům dal, také dodržel. Seslal jim nedožitelný zdroj síly a moci, seslal jim Ducha svatého.

V místnosti, kde byli později Duchem svatým zmocněni, se nejprve shromáždila hrstka ustrašených a bezradných lidí. Když ale obdrželi moc Ducha svatého, strach a bezradnost byly ty tam. Netrvalo dlouho a zpráva o spasení v Ježíši Kristu se v celé Římské říši jako lavina šířila od města k městu.

Celé dějiny křesťanství vydávají svědectví o tom, jak předivným způsobem zmocňoval Duch svatý třeba i ty nejslabší učedníky, aby se stali světlem a solí pro zbloudilé. Ani zloba nepřátel, ani nejkrutější pronásledování nedokázalo zastavit dílo, které zde Ježíš Kristus započal. Boží plán spásy se plní!

Období letnic, to je doba, ve které žijeme i my. Je to doba, kdy se má celý svět dozvědět o tom, že není v nikom jiném spasení a že Ježíš již brzy přijde, jak zaslíbil.

Jiří Veselý

Jsi hledán a očekáván

Před mnoha lety – ještě v době hlubokého socialismu – jsem při jednom shromáždění na Ostravsku na závěr své přednášky uvedl citát Martina Luthera Kinga: *„Bůh má dvě napřažené paže. Jedna je dost silná, aby nás uchopila svou spravedlností, druhá je dost jemná, aby nás milostivě objala.“* Po skončení za mnou přišel mladší muž, který byl poprvé v křesťanském shromáždění, a položil mi otázku: *„Rád bych se nechal obejmout tím Bohem, co má dvě paže, ale můžete mi říct, kde ho mám hledat?“*

Nepochybně jsem ho překvapil, když jsem mu řekl: *„Boha nemusíte hledat. On už dlouho hledal vás a vy jste dnes našel jej. Teď záleží jen na tom, jestli mu dovolíte, aby vás objal, a jestli v jeho objetí zůstanete.“*

Evangelista Lukáš v jedné kapitole zaznamenal tři příběhy, které Pán Ježíš vyprávěl jako příklad, na němž chtěl ukázat, jak Bůh hledá ty, kteří se mu ztratili. A jestliže jedno téma ilustroval současně třemi příklady, pak bychom v tom měli vidět, jak naléhavě mu jde o to, aby nás ztracené získal zpět. On nám to nejenom sděluje, ale třemi příklady své sdělení třikrát podtrhuje.

„Pověděl jim toto podobenství: Má-li někdo z vás sto ovcí a ztratí jednu z nich, což nenechá těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne? Když ji nalezne, vezme ji s radostí na ramena, a když přijde domů, svolá své přátele a sousedy a řekne jim: ‚Radujte se se mnou, protože jsem našel ovcí, která se mi ztratila.‘ Pravím vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“

(L 15,3–7)

Hned za tímto příběhem dává Ježíš další dva příklady. Vypráví o ženě, které se ztratila stříbrná mince, a nakonec líčí dojemnou scénku, kdy se ztracený syn vrací ke svému milujícímu otci. Nedomnívejme se, že Pán Ježíš vyprávěl tyto příběhy jenom proto, aby zapůsobil na city svých posluchačů. On nám jimi důrazně připomíná, že Bůh jako Stvořitel a Pán celého vesmíru nás ustavičně hledá, protože mu jde o naši záchranu.

Moudrý Mahátma Gándhí se mýlil, když kdysi v diskusi s křesťanským misionářem řekl, že v hledání Boha musí mít člověk stejnou trpělivost jako ten, kdo *„sedí na břehu moře a chce ho přelít kapku po kapce slaměnou ošatkou“*. Uvedenými podobenstvími Ježíš odhazuje oponu, abychom pochopili, že Bůh má laskavé srdce pastýře, který hledá ztracenou ovci tak dlouho, až ji nalezne a vrátí do stáda, a že s trpělivostí starostlivé hospodyně hledá vzácný peníz nesoucí jeho obraz. Ježíš ukázal, že Bůh má milující srdce, ve kterém nikdy nevychladne láska k těm, kteří od něho odešli a touží se vrátit zpět.

Není nutné Boha pracně hledat. Stačí pouze nechat se jím nalézt a dovolit mu, aby vstoupil do našeho života.

D.

Poselství pátého července

Pátý červenec by pro nás měl být víc než jen pouhý den svátečního volna. Měl by nám připomenout, že před více než jedenácti sty lety jsme se zařadili mezi národy, které vstoupily do civilizovaného světa. A jestliže událost spojenou s Konstantinem a Metodějem, kterou si tímto svátkem připomínáme, posuzujeme z biblického novozákonního pohledu, pak si uvědomíme, že tito dva mužové začali psát jednu z mnoha kapitol dějin křesťanské církve, která z nepatrného hnutí v malé zemi Blízkého východu postupně dobyla celý svět.

Současný člověk, odchovaný ateistickou ideologií, se dívá na církev jako na výtvar lidí, kteří se rozhodli pro určitý světový názor a v zájmu jeho rozšíření pak hledali společnou cestu. Na rozdíl od tohoto pojmání křesťané věří a vyznávají, že církev, ačkoli má lidskou tvářnost, má svůj původ v Bohu, který ji prostřednictvím Ježíše Krista a Ducha svatého založil, od počátku spravuje, udržuje a ve spolupráci s lidmi rozšiřuje.

Jistě si mnoho lidí zcela oprávněně položí otázku, jestli takový názor není příliš odvážný a zavádějící. Mohou křesťané své přesvědčení o něco oprávnit? Lze je nějak odůvodnit?

Z lidského pohledu bylo křesťanství od samého začátku odsouzené k zániku. Jeho zakladatel mezi lidmi působil velice krátkou dobu: po třech a půl letech ho jako zločince ukřižovali. Než zemřel, získal si malou skupinku většinou nevzdělaných a chudých přívrženců. Od nich by nikdo neočekával, že by mohli ve společnosti něco podstatného vykonat.

Národ, ze kterého první křesťané vyšli, byl utiskován Římany a jeho vlastní vláda byla zkorumpovaná. Původní náboženství, ke kterému se do té doby hlásili, nemělo nic, co by přitahovalo. A když se nadchli pro nové myšlenky, nevypracovali si žádnou strategii pro jejich šíření. Nepřipravili si předem žádné plány a nemohli se ani dohodnout na přesné definici svého poslání. To, co hlásali, se až příliš vyznačovalo různými extrémy a absurditami. Nerespektovali tradice a proti všeobecnému trendu poskytovali až příliš prostoru ženám a minoritním skupinám. Z lidského pohledu bylo křesťanství prostě odsouzené k zániku.

Ono však nepadlo, ale naopak se od počátku úspěšně rozvíjelo. A rozvinulo se tak jako žádné jiné hnutí ve světových dějinách. Během prvních čtyř století se křesťanství rozšiřovalo až na hranice tehdy známého světa a také začalo pronikat na panovnické dvory. Stalo se živým a rostoucím organismem a pro jeho rozšíření byli lidé ochotni umírat.

Čas plynul a velké stěhování národů změnilo tvář Evropy. Pod nápoem germánských a slovanských kmenů se zřítla Římská říše a její bohové odešli do oblasti smyšlených bájí. Přistěhované pohanské kmeny s sebou přinesly náboženství strachu, pověr a násilí, které bylo ve zjevném kontrastu s křesťanským náboženstvím, jež vyznávali četní příslušníci poražených a podmaněných národů. Ti měli náboženství důvěry, služby a poslušnosti. Tak se stalo, že pohané od nich začali pomalu přebírat zbytky římské vzdělanosti: učili se řemeslům, začali obdělávat pole a podle jejich vzoru zřídili obce a stát. A jelikož zjistili, že tato vzdělanost také souvisí s jejich náboženstvím, začali zvat do svých zemí křesťanské misionáře.

Skutečnost, že křesťanství mělo přitažlivost, protože vedlo ke kázni, odpovědnosti a pořádku, lze považovat za naplnění Ježíšova slibu, který řekl, že přijel, aby jeho následovníci „měli život a měli ho v hojnosti“. (J 10,10)



Výjimkou nebyl ani vstup křesťanství na naše území. Jestliže se budeme zajímat o to, jak se k nám dostalo, pak se seznámíme se jmény několika vlivných mužů. Z germánských kmenů jako první přijali křesťanství Gótové. Jejich misionář a první biskup Wulfila (asi 340–380 po Kr.) přeložil do gótské řeči Písmo. Od Gótů převzali křesťanství Frankové; jejich král Chlodvík se dal ve svých čtrnácti letech v roce 496 pokřtít. Od Franků se později křesťanství dostalo až na naše území. V roce 830 byl za knížete Pribiny postaven v Nitře první křesťanský kostel a o patnáct let později se pro křesťanství rozhodlo čtrnáct českých vévodů. Ochotně podstoupili dlouhou cestu do Řezna, aby tam přijali křest (845).

V roce 862 se moravský kníže Rostislav obrátil na byzantského císaře Michala III. se žádostí o vyslání křesťanských misionářů. Císař Michal přání splnil a již v roce 863 vyslal na Moravu vzdělané bratry Konstantina a Metoděje ze Soluně. Ti znali slovanský jazyk, protože okolí Soluně, odkud pocházeli, bylo osídleno Slovy. Po příchodu na Moravu oba rozvinuli zdárnou činnost: zakládali křesťanské obce, v nich zaváděli bohoslužby ve slovanské řeči a vychovávali žáky, kteří jim později pomáhali v práci.

Nejvýznamnější stopu zde však zanechali v překladu Pisma svatého. Konstantin byl nejenom horlivý kazatel, ale také vynikající znalec jazyka. Z řecké abecedy vytvořil nové písmo – glagolské, a tím pak napsal překlad biblického textu do staroslověnštiny.

Již při svém příchodu na Moravu tyto křesťanští misionáři přinesli s sebou v novém překladu výběr evangelií. Záhy zde přeložili všechna čtyři evangelia, Skutky apoštolů a Žalmy. A je obdivuhodné, že netrvalo dlouho, kdy dokončili překlad celé Bible. Tak se zrodil jeden z prvních evropských překladů Pisma, který vyniká jazykovou krásou a výraznou jasností. Z prostého kmenového staroslověnského nářečí se stal vybroušený spisovný jazyk, dobře srozumitelný našim předkům. Je škoda, že se tento překlad nedochoval celý.

Po dvou soluňských bratrech přišli další, kteří Boží pochodeň, zažehnutou v chudé palestinské zemi, nesli dál a lidem oznamovali radostnou zprávu o spasení.

Křesťanství mělo podle lidských předpokladů padnout, ale nestalo se tak. Ono zvítězilo a dosud se úspěšně šíří. Obstálo přede všemi, kteří proti němu povstali a zakládali své říše s vidinou tisíciletého trvání. Jak historie ukázala, za všemi se zavřelo propadlité dějiny.

Navzdory tomu, že dnes materialismus přikrývá zemi, křesťanství se jako Boží hnutí stále úspěšně rozmáhá. A protože má svůj původ v Bohu, nikdo je nikdy nezastaví. Někdy může být zpomaleno, někteří křesťané mohou upadnout do zkostratělých tradic, mohou být vystaveni sporům a zápasům, ale církev, jejíž základy položil sám Ježíš Kristus, bude pokračovat dál.



Milujte se a pravdy každému přejte!

Slunce ještě vysílalo své paprsky na Hradčany, když jsem při své procházce Prahou přišel od Karlova mostu na Betlémské náměstí. Stojím před budovou, kterou jsem už mnohokrát navštívil a která je pro mne posvátným místem. Stojím před Betlémskou kaplí, ve které kázával mistr Jan Hus. Protože je už pozdní odpoledne a všední den, mám za to, že mě nikdo nebude rušit, když vejdu dovnitř ke krátké meditaci. Budu tam sám a zavzpomínám na mistra Jana.

Vstupuji nízkými dveřmi a mířím přímo pod kazatelnu. V duchu se stavím k třitřicetému zástupu zbožných posluchačů, kteří se tu tísnili, aby z úst Božího muže slyšeli Boží poselství. Tam vlevo na balkóně prý sedávala královna. Bratře Jene, co bych za to dal, kdybych tě mohl vidět a slyšet! Dodnes zde cítím vůni tvé zvěsti a působení Boží moci, která tě naplňovala.

Na východní stěně je tvá píseň s gregoriánským nápěvem: „Jezu Kriste, štědrý kněže.“ Ke Kristu jsi vedl druhé, od něho ses učil, on ti byl nejvyšším vzorem. Pro něj jsi chtěl žít i umírat. Byl jsi jeho věrným služebníkem. Nechtěl jsi založit novou církev,

ale toužil jsi jen po nápravě toho, co bylo porušeno. Milovals církev, vážil sis církevních otců, respektoval jsi církevní autoritu, ale nade všechno ti byla Kristova pravda. Pro ni jsi obětoval přízeň krále, královny i představitelů církve.

Působil jsi na Karlově univerzitě. Byl jsi dokonce jejím rektorem. Nebál ses říkat pravdu profesorům i studentům. Káral jsi ty, co toužili jen po poctách, a napomínal jsi žáky, kteří „v mnohých knihách listovali a ničemu se nepřiúčili, mnoho slibovali, ale nic nesplnili“. Svým velkým srdcem jsi studenty miloval. Když alegorickým průvodem přes Staré Město vyjádřili svůj nesouhlas s odpustky a šlo jim o život, přimlouval ses za ně u samotného krále a královny. Žel, že jsi neuspěl. Tři z nich byli sčati a tys tady v kapli plakal nad jejich zkrvavenými mrtvými těly.

Byl jsi dobrý bojovník! Tvým bojištěm nebyla jen univerzita a kazatelna. Jistě jsi na kolenou svedl velký zápas, než ses rozhodl opustit tvůj „drahý Betlém“, dům chleba, kde jsi zvěstoval slovo Boží v českém jazyce a kde jsi položil základy svého velkého



díla. Nechtěls být k pohoršení těm, kteří nerozuměli tvým nejčistším pohnutkám, a tak jsi odešel z milovaného města, abys v přírodě českého venkova věnoval mnoho let intenzivní práci na překladu a revizi biblického textu. Svým úsilím ses zasloužil o to, že Bible se v našem národě stala živou knihou. V krásné mateřštině jsi psal a také skládal písně. A dodnes na tebe máme ještě jednu památku: když píšeme česky, vzpomínáme na tebe, protože používáme háčky a čárky, které jsou tvým dědictvím.

A jak ses zasazoval o to, aby na české univerzitě měli Češi svá práva. Miloval jsi spravedlnost.

Od kazatelny přecházím do vedlejšího domu, který je od kaple oddělen jedinými dveřmi. Odedávna jej nazývají „*dům kazatelů*“. Nahlédnu vpravo do místnosti, kde se zřejmě mistr Jan vždy ztišil na modlitbě, než vystoupil na kazatelnu. Pak se mezi přízemím a prvním poschodím zastavuji u malých dveří, před kterými je pod sklem osvětlený ztrouchnivělý práh. Je to práh, který před šesti sty lety překračoval mistr Jan, když předstupoval před davy posluchačů čekajících na slovo Boží.

Potom pokračuji ještě o několik schodů výše a vpravo vcházím do místnosti, na jejíž stěně proti dveřím čtu nápis: „*Zde bydlel mistr Jan Hus*“. Na rozdíl od rozsáhlých prostor velké kaple, kde se shromažďovali dychtiví Husovi posluchači, zde nelze s odstupem šesti set let říci, že právě tato místnost byla příbytkem mistra Jana. To však nic neubírá na skutečnosti, že Betlémská kaple v srdci Prahy svědčí o tom, že zde působil Boží muž, jenž zanechal nesmazatelnou stopu v dějinách křesťanství. Byl to muž, který postavil Krista a jeho pravdu na první místo ve svém životě. Odkaz, který nám zanechal, nebyl jen prázdnou frází; on ho svým příkladem naplnil: „*I když nemožu ve všem osvobodit pravdu, nechci jí být nepřitelem a chci i skrze smrt odporovat lži. Doufám s milostí Boží, že od poznané pravdy nikdy neustoupím. Milujte se navzájem a pravdy každému přejte!*“

S úctou v srdci se skláním před dávným Božím mužem a v tiché modlitbě prosím, abychom i dnes měli sílu následovat jeho příklad a za všech okolností jít cestou pravdy.

Podle článku Miloslava Šustka
zpracoval Jiří Drejnar



Mistr Jan Hus proti krizi

Pole nedaleko Kostnice u Bodamského jezera – 6. července roku 1415. K navršené hranici dříví zbrojnoši přivádějí k upálení odsouzeného českého kněze Jana Husa. Vévoda Ludvík vykřikl na velitele popravčí čety: „*Ručíš mi za to, že po něm nezůstane ani památka.*“ Netušil, jak nesplnitelný úkol mu dal.

Byla to právě Husova smrt v plamenech, k čemu se obrátila a stále obrací pozornost následujících generací. Pro T. G. Masaryka byl Jan Hus první z velkých postav našich národních dějin, na které můžeme být právem hrdí. Vždyť odmyslíme-li si z dějin Husa a Komenského, kdo nám zůstane? Je skutečností, že velcí jsme byli jen tehdy, když jsme se stavěli na stranu Kristova evangelia a vedli zápas o možnost vyznávat svobodně své náboženství. Po tragických událostech Bílé hory došlo u nás k násilné rekatolizaci. Poté se v našem národním charakteru něco zlomilo. Místo zápasů za pravdu postupně nastoupilo opatrnictví a pro mnohé se stal novým hrdinou Josef Švejk.

Ovšem Husa si do své rétoriky zařazovaly některé skupiny i nadále – a byly to skupiny se zcela rozdílnými názory. Dokonce se Husem oháněli i ti, kteří proti náboženství vedli boj. Pro ně byl Hus první bojovník proti bohatým za práva chudých. Hus však umíral především za zvěst evangelia, jak mu porozuměl při studiu Písma. Umíral za to, aby měl každý člověk právo své pochopení Písma svobodně vyznávat. Jestliže dnes náboženskou svobodu zaručují ústavy všech zemí Evropy, je to výsledek staletých zápasů a obětí takových lidí, jako byl Jan Hus.

Otázka zní: „*Můžeme si ještě dnes vzít něco z Husova zápasu, jeho postojů a jednání?*“ V ohnisku zájmu je dnes světová bankovní a na to navázaná hospodářská krize. Co s tím má společného Husův příběh?

Již při letmém pohledu na dobu, ve které mistr Jan žil, zjistíme, že toho je více, než jsme tušili. V jeho době Evropa prožívala velkou krizi. Šlo o rozpad západního křesťanství na dva tábory, z nichž každý byl pod vládou jiného papeže. Po smrti papeže Řehoře XI. v roce 1378 si italsí kardinálové zvolili za papeže svého kandidáta, který přijal jméno Urban VI. a sídlil v Římě. Francouzští kardinálové si vybrali jiného kandidáta, jenž se pod jménem Kliment VII. usadil ve francouzském Avignonu. Část Evropy šla za papežem římským, část za papežem avignonským. Tito papežové se vzájemně i s jejich následovníky dávali do klatby, takže nakonec všichni západní křesťané byli z církve exkomunikováni. Tuto skandální situaci měl vyřešit všeobecný církevní koncil, který na den 5. listopadu 1414 svolal císař Zikmund do Kostnice. Husův případ byl ve skutečnosti na tomto koncilu jen okrajovou záležitostí.

Jako je dnes ekonomika ústředním bodem, kolem kterého se točí všechno dění, tak tomu bylo v Husově době s církví. Ta neprožívala jen krizi dvou vzdoropapežů, ale také krizi morální a sociální. Její vedení propadlo praktickému materialismu. Vedoucí církve měli hlavně zájem na hromadění peněz a majetku. Zcela běžné bylo kupování církevních úřadů. Do očí bilo bohatství církve, naproti velké chudobě jejích oveček. Vrcholem cynismu bylo prodávání odpustků. Papežové si říkali: „*Za peníze se dá koupit všechno – i svědomí člověka, proč ne i jeho spasení?*“ Do takové situace vstoupil mistr Jan. Právě proti těmto praktikám církve směřovala jeho proslulá kázání v Betlémské kapli. Je známo, že když se proti němu církevní kruhy postavily, král Václav IV. se ho zastával. Když ale Hus odmítl prodej odpustků a vyzýval k jeho zrušení, bylo zle. Jak šlo o peníze, ztratil přízeň i svého královského ochránce.

Náš svět není zasažen jen krizí hospodářskou. Je víc než kdy jindy sjednocen ekonomicky, ale v názorech a postojích k životu již nelze skrývat jeho rozdělení. Muslimský svět se na náš západní způsob života dívá zcela jinak než my. Stávající krize ukázala, jak vratká je tolik proklamovaná jednota států Evropské unie. Když je zle, každý zachraňuje především sebe.

Velice rozdílné jsou také názory politiků, jak hospodářskou krizi řešit. O peníze se zajímají všichni, ale jen málokdo se zabývá největší krizí naší doby, krizí morální. Kdo se například zabývá tím, že lidé, kteří mají vést národ, myslí především na svůj osobní prospěch? Udivuje to dnes někoho? A co krize manželství? Rozpadlé rodiny – to je běžná věc. Jako měníme staré auto za nové, tak mnohý politik vymění manželku za atraktivnější.

V Kostnici otcové koncilu krizi rozdělení církve vyřešili po svém. Novým papežem zvolili společně kardinála Colonu, který přijal jméno Martin V. Než byli donuceni k odchodu dva zmiňovaní papežové, měla církev papeže tři. A když došlo na otázku kacířů v církvi, tak *pravda* již přišla zkrátka. Prokurátor koncilu Jindřich de Piro přečetl obvinění proti Husovi a ten se chtěl hájit. Kardinál Cambraský ho však okřikl: „*Ty mlč, již jsme tě dost slyšeli!*“

Ale jak známo, pravdu nelze dlouho držet pod zámkem. Hus na obhajobu své věci promluvil jinak: vydal svědectví svou mučednickou smrtí. Více než jeho myšlenky zasáhla srdce lidí jeho smrt. Tou nám Hus ukázal, jak se řeší krize, a to krize jakákoli: ať již hospodářská, nebo manželská. Krize se řeší obětí. Ne obětí toho druhého, ale vlastním sebezapřením. Bez toho nelze nalézt východisko. Každé jiné kroky krizi jen prohlubují. V tom vidím největší Husův příklad pro naši dobu.

Před lety našli ve vatikánském archivu zápisník kardinála, který se účastnil Kostnického koncilu. U data 6. července 1415 si udělal poznámku: Dnes jsme odsoudili k upálení „*nějakého*“ kacíře z Čech. My dnes řekneme: „*Nějaký*“ kardinál si zapsal, že vydali na smrt nevinného velkého člověka – mistra Jana Husa. A to je rozdíl mezi soudem přítomné chvíle a soudem dějin.

Ludvík Švihálek



Vyhrál jsem, protože jsem prohrál

Začalo to poznenáhlu. Během šedesátých let jsem sledoval své hrdiny Jurije Gagarina, Alana Shepada, Valentinu Těreškovovou, Johna Glenna, Germana Titova, Virgila Grissoma a mnoho dalších, jak nastupují do těsných kabin a potom za hřmotu motorů a šlehajících plamenů startují do vesmíru. Astronauti se vydávali prozkoumávat dosud neznámé, překonávat nové hranice a já od té chvíle věděl, čím chci být. Byla to více než touha, byla to posedlost. Chtěl jsem se stát astronautem.

Neměl jsem k tomu ale „nezbytné vybavení“. Nebyl jsem letec, chybělo mi potřebné vzdělání a navíc – měl jsem teprve třináct let. To mi ovšem nebránilo ve snění. Pocházel jsem z malého hornického města, a tak jsem začal stejně jako většina mých vrstevníků: po základní škole jsem vystudoval školu střední, a protože jsem měl dobrý prospěch, ukončil jsem i školu vysokou. Po ní jsem nastoupil jako učitel. Avšak můj sen o létání do vesmíru se tím nerozplynul. Nové mise a noví hrdinové mě během přenosů z vesmíru drželi doslova přikovaného k obrazovce. Představoval jsem si, jak v kabině sedím já.

Jak čas plynul, dospěl jsem k závěru, že můj sen o letu do vesmíru se nikdy nesplní. Jako učitel přírodopisu jsem se rozhodl, že semínko zájmu o vesmír zaseju alespoň do srdcí mých studentů. Říkal jsem si, že možná některý z nich jednou do vesmíru poletí a já budu ten, kdo ho svým snem inspiroval.

Pak se však stalo něco nevídaného! Na začátku roku 1985 vyšla zpráva, že prezident Reagan dal pokyn Úřadu pro letectví a kosmonautiku – NASA, aby vybrali řadové občany pro let do vesmíru. Prezident dokonce specifikoval, že tímto občanem by měl být učitel. To byla šance pro mne: Byl jsem učitel a řadový občan také. Základní podmínku jsem tedy splňoval. A tak se mi vtírala jediná otázka: Že by se mi splnil životní sen?

O dva týdny později vyhlásila NASA, že každý učitel, který se chce o tuto misi ucházet, musí požádat ve Washingtonu o formulář. Ještě téhož dne jsem odeslal expres dopis se žádostí. Formulář přišel obratem a z podání žádosti se stal dlouhý, složitý proces. Vyplnit formulář o dvaceti pěti stránkách, to byl oříšek i pro učitele, který testy zadává a často se s nimi setkává. Odpovědi jsem se snažil co nejlépe formulovat a nad některými otázkami jsem musel dlouho přemýšlet. Vždyť na tomto testu závisel můj budoucí život – a to jsem si neuvědomoval, že opravdu závisel.

Když jsem vyplněnou žádost odeslal, doufal jsem, stejně jako druzí učitelé, že to budu právě já, koho vyberou jako člena posádky 51-L – kosmické lodi Challenger. V NASA se sešlo více než čtyřicet tři tisíce žádostí o formulář a zpět se vrátilo jedenáct tisíc vyplněných testů. Jakou jsem měl šanci?

Denně jsem s tlukoucím srdcem chodil ke schránce a čekal na odpověď. Jednoho dne byla ve schránce úředně vyhlížejí zásilka s logem NASA. Obálku jsem otevíral s obavou a vzrušením. Jaká bude odpověď? Vždyť jsem se za to tolik modlil. Když jsem dočetl dopis, byl jsem šťastný; moje modlitby byly vyslyšeny. Prošel jsem prvním sítím.

Nyní o mně chtěli vědět ještě víc. Prudce mi stouplо sebevědomí, a proto jsem se svým tajemstvím svěřil i mým žákům. Ti mě nadšeně podporovali. Během několika dnů jsem dostal pozvání, abych se dostavil na NASA k sérii fyzických a psychologických testů. A pak nastalo nové čekání a další modlitby. Už jsem viděl moje jméno napsané vedle jiných astronautů, kteří absolvovali lety Challengerů. Průběžně jsem o svém postupu informoval nejen rodinu, ale i studenty. Samozřejmě, že to na malém městě, kde jsem žil, nezůstalo utajeno před veřejností. Spoluobčané si mě představovali jako někoho, kdo zajistí, aby se naše malé městečko zviditelnilo. Můj sen se stal i jejich snem. Byl jsem si vědom toho, že nyní je už nemohu zklamat.

Konečně mě zavolali z NASA a informovali, že jsem vybrán, abych se zúčastnil speciálního kosmického tréninkového programu, který se konal v kosmickém středisku Kennedy Space Center.

Tak, a je to tady! Poslední krok k cíli! – říkal jsem si. Pohyboval jsem se „v oblacích“. Vždyť budu prvním učitelem, který se dostane do vesmíru.

Jedenáct tisíc žadatelů zúžili na méně než stovku lidí se stejným snem, který se ale splní jen jednomu. Musím to být já, opakoval jsem si stále. Byl jsem si vědom toho, že to teď nesmím pokazit a navždy zahodit šanci. Nešlo už jen o mě, ale i o mou rodinu, o mé studenty a mé spoluobčany.

Přátelští, ale nelitostně soupeřiví jsme ovšem byli všichni. Seběmenší úkol se pro každého z nás stal výzvou až k řevnivosti. Byli jsme stále ve střehu, protože jsme nikdy nevěděli, jestli právě teď nejsme zkoušeni a hodnoceni. Při testech došlo na simulátory, podrobili jsme se testům na klaustrofobii, následovala cvičení obratnosti, zkoušky kinetózy a mnoho dalších. Kdo z nás to bude, který tyto testy ustojí? Bože, prosím, ať jsem to já. Tak moc bych si to přál!

Když náš výcvik skončil, rozloučili jsme se a popřáli si hodně štěstí. Za dobu, kterou jsme společně strávili, vzniklo mezi námi pouto, ale v hloubi srdce každý z nás myslel jen na sebe. Nadešel čas závěrečného účtování, které každý z nás očekával doma. V tu dobu jsem se za svůj sen modlil tak jako nikdy předtím.

Pak přišla zdrcující zpráva: Nebudu to já. Vybrali učitelku Christu McAuliffovou z Concordu ve státě New Hampshire. Byl jsem zničený, můj životní sen se rozplynul. Deprese, ponížení, ztráta sebedůvěry a zloba nahradily mé dřívější nadšení. Dokonce jsem začal o všem pochybovat: Proč, Bože? Proč to nejsem já? Co jsem udělal špatně? Kde se stala chyba? Proč jsem právě já musel dostat takovou ránu? Jak budu vypadat před svými studenty? Co na to rodina a lidé ve městě?

Když jsem se otci svěřil se svou zdrcující zprávou, soucitně na mě pohlédl a řekl: „*Všechno má svůj důvod.*“

Tak to mi mělo pomoci? To se zrovna netrefil! Já se hroutil a on mi řekne tohle. Měl jsem mu to za zlé. Proč mě nelitoval? Prostě jsem to nechápal.

V úterý 28. ledna 1986 přišla chvíle, o které jsem snil pětadvacet let. Tehdy mě obklopili ti, kteří se mnou sdíleli mé zklamání. Sledovali jsme v televizi, jak astronauti nastupují do kosmické lodě, viděli jsme, jak děti mávají vlaječkami, na kterých bylo napsáno „Šťastný let, Christo!“ Ve tvářích chlapců a děvčat, rodičů a sestry, kteří se také přijeli podívat na start, bylo vidět napětí.

V 11 hodin 38 minut se raketa odlepila od odpalovací rampy. Vše vypadalo perfektně. Naposledy jsem tiše zavzdychal: „Bože, co bych za to dal, kdybych mohl být v té raketě...“

Sedmdesát čtyři sekundy běžný rozhovor mezi posádkou a techniky: „Pozemní kontrola volá Challenger. Dejte plný tah.“

„Challenger volá pozemní kontrolu: Rozumím, plný tah!“

A potom následoval náhlý konec expedice 51-L: ohnivá koule, mohutný výbuch ve výši 16 km a ve vzdálenosti asi 8 km od floridského pobřeží. Challenger explodoval. Děsivě krásný ohňostroj se proměnil v obří vír bílých mračen, z něhož se rozlétávaly na všechny strany bílé cáry. Nechápavý úžas a vzápětí hrůza ve tvářích diváků. Žádná naděje na záchranu. Katapultovací křesla byla posádce k ničemu; učitelku Christu McAuliffovou a šest profesionálních amerických astronautů při explozi okamžitě strávil oheň.

„Všechno má nějaký důvod.“ Aby po této mé životní zkušenosti měl můj život smysl, cestuji po světě a hovořím k dospělým a mladým posluchačům o životních lekcích, kterými musíme procházet. Bolest a zklamání, která jsem snášel, mě inspirovaly, abych lidem pomáhal najít sílu v jejich nesnadných životních situacích. Ztráta mých sedmi přátel mě nutí, abych pokračoval v tom, co vzešlo z toho, co se zpočátku jevilo jako totální fiasko.

*Děkuji Bohu, že nevyslyšel
všechny mé modlitby.*

*Podle článku Franka Slazaka
upravila Maria Drejnarová*

Rozmlouval jsem s Bohem

Měl jsem podivuhodný sen. Zdálo se mi, že jsem rozmlouval s Bohem.

„Tak ty bys mi rád položil několik otázek?“ zeptal se mě Bůh.

„Jestli máš čas, tak ano,“ řekl jsem mu.

Bůh se usmál a odpověděl: „Můj čas je věčnost, a proto ho mám dost na všechno. Jen řekni, co ti leží na srdci.“

„Bože, pověz mi, co tě na lidech nejvíce překvapuje,“ byla moje první otázka.

Bůh odpověděl: „Narodí se jako malé děti, a sotva začnou nabírat rozum a přemýšlet o světě, ve kterém žijí, nejsou s dětstvím spokojeni a touží být dospělými. Když však vyrostou, vzpomínají, jaké to bylo, když byli malí, a rádi by se vrátili zpět do dětských let.“

Chtějí si vydělat co nejvíce peněz, a to i za cenu, že hazardují se svým zdravím. Vydělané peníze pak vydávají na to, aby získali ztracené zdraví zpět. Přesprlíši se starají o budoucnost a zapomínají přítomnost, a tak se stává, že promarní přítomnost a neužijí ani budoucnost. Také mě překvapuje, že nepočítají se smrtí. Žijí tak, jako by nikdy neměli zemřít, a umírají, jako by nikdy nežili.“

Potom mne vzal Bůh za ruku a dlouhou chvíli jsme mlčky seděli vedle sebe, než jsem se odvážil položit mu další otázku: „Když dospějeme, tak vychováváme děti. Jakou radu pro nás rodiče máš? Na co bychom neměli zapomínat? Co bychom měli své děti naučit?“

Dal mi několik rad, a já jsem si uvědomil, že nejsou užitečné jenom pro výchovu dětí, ale i pro mne samotného. Řekl mi: „Přeji si, aby věděly, že nikdo nemůže nikoho donutit, aby ho miloval. Skutečná láska vyrůstá jen z dobrovolného rozhodnutí. Také je důležité, aby poznaly, že nejcennější v životě není to, co člověk má, ale koho má. Bohatý není ten, kdo má nejvíce, ale kdo potřebuje nejméně. Za peníze lze koupit všechno kromě štěstí a pokoje v duši. Rovněž není správné porovnávat se s druhými, protože každý bude souzen sám za sebe a nebude posuzován, jestli byl lepší nebo horší než druhí.“

K pokojnému a šťastnému životu je nezbytné naučit se odpouštět, a to nejenom slovem, ale i skutkem. A odpuštění nesmí být záležitost jen jedné strany. Nestačí, aby člověku odpustil druhý, ale i on sám musí odpouštět.

Přeji si také, aby pamatovaly na to, že způsobit druhému hlubokou ránu trvá jen okamžik, ale k jejímu zhojení je často zapotřebí i mnoho let. A ať nikdy nezapomenou na to, že existují lidé, kteří je velmi milují, ale nevědí, jak své city vyjádřit. Jejich skutečným přítelem je ten, kdo o nich všechno ví, a přesto je má rád.“

Chvilí jsme seděli a já jsem se těšil z Boží přítomnosti. Potom jsem mu poděkoval, že si pro mne udělal čas a zeptal jsem se ho, co by mi nakonec chtěl ještě říct.

Bůh se usmál a řekl: „Kdykoli budeš chtít se mnou mluvit, tak jsem připraven ti naslouchat. Pamatuj na to, že jsem ti vždycky k dispozici, dvacet čtyři hodin denně.“



Svědomí, to je věc

Když katolický kněz Jan Hus jel koňmo na koncil do Kostnice, měl za sebou léta tuhých teologických sporů a před sebou vidinu, že se mu podaří vysvětlit a z Písma obhájit to, co viděl jako cestu pro reformu středověké církve. Byl odhodlán raději zemřít, než se zpronevěřit svému svědomí.

Kdyby jen tušil, co bude potom: husitské války, reformace, Jednota bratrská, Bílá hora, násilná rekatolizace, Toleranční patent, vznik Československé církve husitské, zrovnoprávnění katolíků s protestanty, ekumenický dialog, Husova komise, omluva katolíků za spáchané křivdy na protestantech...

Ani dnes nejde se všemi Husovými názory souhlasit. Abychom také o 594 let později nebyli se všemi svými slovníky, konkordancemi, databázemi, archeologickými objevy a teologickými sborníky v něčem o trochu dál než byl mistr Jan. Jsme ale, stejně jako on, ochotní brát vážně to, čemu se říká svědomí?

Nejde o to mít absolutní pravdu, ale zůstat čestný v tom, co vím a mohl jsem poznat, ať to stojí, co to stojí. Mladý Jan, který se během svých studií těšil na to, až „*bohdá bude bohatým knězem a míti se bude dobře*“, pochopil, že jsou na světě důležitější věci.

Svědomí, to je věc!

Bedřich Jetelina

Čas poznávání

Kdo nic neví, nic nemiluje. Kdo nic neumí, nic nechápe. Kdo nic nechápe, je bezcenný. Ale ten, kdo chápe, ten i miluje, všímá si, vidí... Čím hlubší poznání, tím větší láska... Kdokoli si představuje, že všechny plody dozrávají současně s jahodami, neví nic o hroznech.

Paracelsus

Mám své oblíbené destinace. Mám místa, která bych rozhodně chtěla navštívit. Jsou místa, kam se ráda vracím. Jsou místa, která rozhodně stojí za to prozkoumat. Baví mě navštěvovat památky, ty němé svědky dob minulých. Stejně tak ráda posedím v zahrádce restaurace na cizí ulici, objedná si místní specialitu, nasávám atmosféru a pozoruji lidi. Fascinují mě cizí jazyky, zvyky, způsoby myšlení. Člověk si rozšíří obzory, někdy získá nový pohled na věc, a kdyby si třeba měl jen uvědomit, že „doma je nejlíp“, i za to leckterá zkušenost stojí.

Ano, cestujeme a pak se vracíme domů plni dojmů, kufrů plné špinavého oblečení, foťák plný momentek. Vyprávíme známým a přátelům, do vitrín stavíme suvenýry. Jsme hrdí na to, co jsme zažili, co jsme poznali a že jsme se ve zdraví vrátili domů. Toužíme poznávat cizí kultury, národy, potkávat cizí lidi, historii a exotická místa...

...ale zároveň se bojíme svých vlastních sousedů, nevíme nic o příbězích starousedlíků a často nejsme s to pochopit ani vlastní děti. Ano, všichni se na ulici pěkně pozdravíme, ale doma si pak vyprávíme o tom, že ti na rohu jsou takoví a ti naproti zase makoví. Pokud nám ovšem vůbec stojí za to, abychom se jimi zabývali.

Co víte o historii místa, kde jste se narodili? Znáte životní příběh té staré paní, co bydlí pod vámi? A proč vlastně nemáme chuť upéct bábovku, navštívit ji a nechat si ho povyprávět? Proč nás to vlastně ani nenapadne? Není snad pochopení vlastních kořenů, našeho okolí a země tím nejdůležitějším?

Neskrývá se za snahou poznávat nové věci strach ze skutečného poznání stavu věcí známých? Není touha po širých dálkách jen maskovaná neochota jít raději „do hloubky“? Do hloubky ve vztazích, v poznání, ve snaze porozumět? A přitom právě v hloubce se skrývá skutečná kvalita. Nejde o to, kolik obrazů jsme viděli, ale kterým z nich jsme dali šanci, aby na nás zapůsobili. Nezáleží na tom, s kolika lidmi jsme mluvili, ale kolika lidem jsme porozuměli. Nezáleží na tom, kolik známe lidí, ale na tom, kolik máme skutečných přátel.

Alena Nowaková



Objevná cesta Biblí

Před námi je doba dovolených a výletů, při kterých vystupujeme z koloběhu všedního života. Navštěvujeme hrady a zámky, cestujeme po horách a poznáváme nová místa. Všude se něco nového dozvíme a něco objevíme.

Co kdybychom se nyní vydali na jednu nezvyklou cestu, při které se dá také něco nového odhalit. Vydejme se na objevnou cestu napříč Biblí. Podívejme se, jak Bible ovlivnila náš všední jazyk, kolik biblických prvků lidé používají v běžné řeči. Ilustrujme to smyšleným dialogem.

Muž vyřizoval nějakou úřední záležitost a po návratu domů manželce vypráví: „Vracím se s Jóbou zprávu. Na tom úřadě je hotový Babylon. Posílali mě od Herodesa k Pilátovi, protože si každý myje ruce před zodpovědností. Jednají tak, jako by měla po nás přijít potopa. Když jsem přišel do kanceláře, kde měli moji žádost schválit, tak jsem si připadal jako nevěřící Tomáš. Seděl tam ten farizej z vedlejšího domu, jak si na něj stěžovala ta nemocná paní. Ten člověk není žádný milosrdný samaritán, ale je to chlap s kamenným srdcem. Do té funkce se dostal jako Pilát do kréda. Řekl jsem si, že s takovým Jidášem jednat nemusím. Nakonec jsem usoudil, že tam nebudu obíhat jako Židi kolem Jericha, a přišel jsem na Šalomounské řešení: napíšu bratrovi, to je talent, ten to zvládne. Nedávno ho propustili z práce, ale to jenom proto, že doma není nikdo prorokem. A jestli se nám to nepodaří, tak musíme vypít kalich až do dna. Abychom se mstili – oko za oko a zub za zub, to dělat nebudeme. Nechci být nikomu kamenem úrazu.“

Manželka ho vyslechla a pak mu honem pověděla, co se dozvěděla od sousedky: „Vrátili se z dovolené, ale když mi vyprávěla, co dělali u moře, zůstala jsem stát jako solný sloup. Představ si, že se tam koupali v Adamově a Evině rouše. To je hotová Sodoma a Gomora. Doma ze sebe dělá počestnou, a zatím se takhle chová. No prostě, tady cedí komára, a tam spolkně velblouda.“

Manžel ji však usadil: „Nechej ji být, neházej po ní kamenem, vždyť už je stará jako Matuzalém...“

Pokud si chcete u jednotlivých rčení ověřit spojitost s Biblií, tak zde je doklad, že všechna tučným písmem označená rčení souvisejí s biblickými událostmi nebo příběhy.

- + **Za Jóbovu zprávu** lidé považují nepříjemnou zprávu. (Biblická kniha Jób hovoří o utrpení, kterému byl vystaven muž jménem Jób.)
- + **Babylon** je místo, kde došlo při stavbě věže ke zmatení jazyků. (Gn 11. kapitola)
- + **Herodes a Pilát** si při výslechu předávali Ježíše ve snaze zbavit se zodpovědnosti za jeho smrt. (L 23. kapitola)
- + **Pilát si alibisticky umyl ruce**, když vydal Ježíše k ukřižování, přestože byl přesvědčen o jeho nevině. (Mt 27. kapitola)
- + **Potopa** postihla zemi jako důsledek hříšného života obyvatel. (Gn 6.–8. kapitola)
- + **Nevěřící Tomáš** zpočátku pochyboval o Ježíšově zmrtvýchvstání. (J 20,24–25)
- + **Farizej** byl příslušník židovské náboženské skupiny, která se vyznačovala striktním dodržováním dopodrobna vypracovaných předpisů zákona; v Ježíšově podobenství je představen jako domýšlivý člověk, pohrdající druhými. (L 13. kapitola)
- + **Milosrdný Samaritán** je muž z Ježíšova podobenství, který poskytl zraněnému a trpícímu člověku pomoc. (L 10. kapitola)
- + **Kamenné srdce** představuje zatvrzelost a neústupnost, často nedostatek citu pro druhé. (Ez 11,19; 36,26)
- + **Pilát v krédu** – v nejstarším křesťanském vyznání víry (krédu) je okrajově zmíněn Pilát.
- + **Jidáš** je jeden z Ježíšových učedníků, který ho zradil. (Mt 26. kapitola)
- + **Židé kolem Jericha** obcházeli s troubením, když město dobývali. (Joz 6. kapitola)
- + **Šalomoun** byl izraelský král, který vynikal moudrostí. (1 Kr 3. kapitola)
- + **Talent** byl starověký peníz; Ježíš se o talentech neboli hřivnách zmiňuje v podobenství. (Mt 25. kapitola)
- + **Doma není nikdo prorokem** – těmito slovy Ježíš ukázal na to, že není snadné získat si vážnost v očích svých nejbližších. (Mt 13,57; Mk 6,4; L 4,24; J 4,44)
- + **Vypít kalich až do dna** – Ježíš se nebránil svému zatčení, protože věděl, že svou úlohu musí splnit až do konce, že se jako Spasitel musí obětovat. (J 18,11)
- + **Oko za oko, zub za zub** – to byl princip odvety vyjádřený ve Starém zákoně. (Ex 21,24)
- + **Kámen úrazu** představuje překážku nebo nesnáz, která je příčinou klopýtnutí nebo pádu. (Mt 21,44; L 20,18; Ř 9,32)
- + **Solný sloup** je obrat převzatý z příběhu Lotovy ženy. (Gn 19. kapitola)
- + **Adamovo a Evino roucho** znamená být nahý. První pár v ráji neměl oděv. (Gn 2,25)
- + **Sodoma a Gomora** byla města s mravním úpadkem. (Gn 13. kapitola)
- + **Cedit komára a spolknout velblouda** – metaforické vyjádření, kterým Ježíš napadl pokrytecké jednání farizeů.
- + **Házet kamenem** – nářážka na Ježíšovu výtku farizeům, když chtěli ukamenovat ženu, která zhřešila. (J 8,7)
- + **Starý jako Matuzalém** – nářážka na biblického patriarchu, který se dožil velmi vysokého věku. (Gn 5,27)



Rozhovor s lebkou

Proměněna ve věc, leží přede mnou na psacím stole s údělem přijímat prach. Jen život se dovede oprášit sám. Ze všeho. Jak jsem ji před rigorosem z anatomie dokonale ovládal! Třeba tuhle – kost spánkovou, os temporale. Hrůza, než se člověk dověděl, co vlastně nosí na krku. Než dostal do hlavy vědomosti o tom, co v ní je tak samozřejmě uloženo. Těch kanálků, dutinek, otvůrků, štěrbin, žlábků, jamek, plošek a tuberkulů v jedné kosti spánkové. Řadu nocí jsme obětovali spánek ke zvládnutí kosti spánkové – fantastického bludiště, v němž se dalo zabloudit, tápat a východ najít až ze dveří anatomického ústavu.

Jednoho večera jsem ji ale spatřil jinak. Nebyl to nejistý, deprimující pohled medika z toho, co na ní nedovede latinsky určit a popsat, ani úlevný, sama sebe obdivující pohled lékaře, jakou měl tenkrát paměť.

Jednoho večera jsem ji znenadání viděl ne jako něco, ale jako někoho, koho vůbec neznám, do koho nevniknu po sebesilnějším studování. A s kým jsem nevyzpytatelně spleťtými cestičkami, štěrbinami a otvůrkou osudu dán dohromady, s kým tady žiji kolik let. Za jeho života bychom se mohli pronásledovat nebo navštěvovat, nenávidět nebo přátelit. Kdo ví? Lidi napadá leccos, člověka leckdo a člověk leckoho.

- ? Zdalipak jsi také pobolívala? A byla kladena do dlaní?*
- ? Nad čím ses skláněla? Nebo spíš ke komu? Či před kým...?*
- ? Po kom a za kým a na co ses ohlížela?*
- ? Trpívalas závratí? Tou mladistvou nebo až tou zdětinštělou?*
- ? Na co jsi vsadila svůj krk?*
- ? Nepřítakávalas zbaběle?*
- ? Neklesalas malomyslně?*
- ? Nenosila ses domýšlivě?*
- ? Nekývalas zamítavě, kde bylo namístě se poklonit?*
- ? Neodvracela ses lítostně, kde srdce mělo vytrvat?*
- ? Co se v tobě zrodilo za myšlenky, za úmysly a za činy?*
- ? Závisely na tvé gestikulaci osudy historie?*
- ? Kdo tebou rozverně či zarputile pohazoval?*
- ? A kdo tě pohodil až sem?*

Děkuji za rozhovor. Na podobné otázky dluží i naše hlavy odpovědi, každá sama sobě i sobě navzájem.

Hlavu si lze postavit (výjimečně, jako v našem případě, na stůl), ale mnohem víc věcí lze postavit na hlavu. A stojí-li něco na hlavě, musí to stát nohama vzhůru. A za co stojí, co stojí vzhůru nohama?

Jednoduše i život by měl mít hlavu a patu ve správné poloze, na pravém místě. V případě, že hlavu nahrazují nohy, dá se život buď zkopat, nebo před jeho smyslem bezhlavě utéci. A naopak – chodit do všeho po hlavě se také nevyplácí.

Lámejme si tedy raději hlavy než nohy tím, jaký je náš životní postoj, posez i rozpoložení. Abychom si upřesnili, kde nám hlava stojí a kde nás pata tlačí.

Alois Volkman

Znamení doby 2/2009 • Vychází v květnu 2009

Vydává nakladatelství Advent-Orion, Roztocká 5, 160 00 Praha 6, tel.: 233 321 621, 603 553 628

e-mail: expedice@adventorion.cz, www.adventorion.cz

Registrační číslo MK ČR E 5077, ISSN 0231-6439

Odpovědný redaktor: Jiří Drejnár

Grafická úprava: © Milena Švarcová, Josef Švarc, foto a ilustrace: © Josef Švarc

Foto: archiv, reprografické zpracování pro tisk: Výtvarné studio Švarc Kolín

Vytiskla tiskárna ARTRON



Kachna

Zvláště v letní sezóně se s železnou pravidelností objevují bombastické zprávy o těžko uvěřitelných událostech, často přitažené za vlasy a upravené tak divoce, jako by měly za úkol vyzkoušet nejen odolnost, fantazii a inteligenci, ale i míru soudnosti čtenáře.

Nejprve přiletí UFO, potom se objeví několik zaručených zpráv z říše zvířat a nakonec přicházejí na řadu výkony lidí. Tak třeba: vášnivý tenista pošle při podání míček tak vysoko, že poškodí právě prolétající vrtulník. Řeknu vám, že by člověk nevěřil, co všechno se může stát.

Sám jsem ale na sobě několikrát zažil zvláštní příkoří. Napsal jsem pravdivou zprávu, ale čtenáři ji šmahem odsoudili jako *kachnu*. Například: jednoho obzvláště žhavého léta jsem napsal reportáž o překvapeném pytlákovi, který v břiše více než metrové štiky objevil prasklý pingpongový míček a umělý chrup. Čtenářská obec odmítla této zprávě uvěřit a prohlásila protězy chtivou štiky za drzou rybářskou latinu a za přihlouplou novinářskou *kachnu*. Nepomohlo mi ani, když se během dalšího týdne v redakci objevila majitelka zubů a odpřísáhla, že je u splavu na řece Jihlavce skutečně rok předtím při koupání utopila.

Podobně neslavně skončila moje zpráva o dravé veverce, která rozčeřila větve stromů a také rozjímající mysl návštěvníků hřbitova. Popsal jsem drzé chování malé zrzky, o níž dosvědčil správce hřbitova, že napadala lidi postávající nad hroby svých příbuzných. Živila se totiž voskem ze svíček. Důchodce, kterého pokousala na lýtku, jsem uvedl s jeho svolením celým jménem, ale ani to k věrohodnosti nepřispělo. Lidé se po přečtení zprávy smáli a nic nepomohlo doplňování informací a jména dalších svědků. A tak se z nervózní veverky stala *kachna*.

Zajímavé je, že i vysvětlení, jak novinářská *kachna* přišla na svět, je vlastně zase jenom *kachna*. U jejího vzniku prý byla zpráva o kachně americké, jejíž vejce rostou na stromě jako hrušky, a když po dozrání padnou do vody, puknou a na hladinu vyplave malá kachnička. Tahle lež byla tak neomalená a sugestivní, že se dokonce maso z těchto stromových pernatců podávalo na církevní stoly o velkých postech.

Skutečnost je mnohem prostší. Novinářská *kachna* nemá svůj původ v Americe, ale v Německu. Už koncem 17. století vydavatelé novin označovali pochybné zprávy zkratkou N. T. – což latinsky znamená non testatur čili neověřeno. A protože ENTE, jak se zkratka četla, znamená v němčině kachnu, tak se stal vrubozubec symbolem novinářských nesmyslů.

Nastává léto, a tak se máme zase na co těšit. Novináři, snažte se! Jen připomínám, že někdy se mohou ty nejfantastičtější články nakonec ukázat jako pravdivé.

Jan Schwarz



Jenom nemá tvář?

Jako malé dítě jsem nechápal, proč bych se měl modlit jen za lidské bytosti. Když mě maminka políbila na dobrou noc, tak jsem před usnutím přidal ještě i tichou modlitbu za všechny živé tvory, které dodnes tolik miluji. (Albert Schweitzer)

Zvířata nejsou věc, ale živá stvoření, která mají cit. Přinášejí nám radost, a to jen za trochu potravy, kterou jim dáme, a z té si vezmou jen tolik, kolik nutně k životu potřebují. Učí nás vděčnosti i za malé dobrodiní. Jsou příkladem věrnosti – ublížíš jim, ale ona se ti nikdy nebudou mstít. S láskou k tobě zase přijdou. Říká se, že zvíře má lásku bez vypočítavosti, sílu bez krutosti a lidské vlastnosti bez jejich nectností.

Často si myslím, že kdybychom my lidé dokázali napodobit vlastnosti, které vidíme u našich zvířat, žili bychom všichni v mnohem lepším světě.

Neubližuj němé tváři! I ona vyšla z ruky Stvořitele.

Pohlad' zvíře laskavou rukou a pocítíš, že jsi lepším člověkem.

M. D.

Dovolená

Uvolnění, odpočinek, dálka, klid...

*Skutečná dovolená se neměří
na ujeté kilometry, ale na chvíle klidu.*

Štěstí dovolené je v naplnění radosti.

*Na louce prohráté sluncem
a v lese zalitém slunečním světlem
může být krásněji než na Azorech.*

*Toulat se volnou přírodou, spát, když jsi unavený,
povídat si s přáteli, jíst, když máš hlad,
pozorovat květiny, ptáky, radovat se z krásné přírody...*

Je to báječné a úplně zdarma!

Štěstí je blíž, než si myslíš.

P. B.

